

Magyar Szabványügyi Hivatal

Az alapfeladat: a magyar nemzeti, nemzetközi, európai, illetve az egyéb nemzeti szabványok, valamint a szabványosítással és a minőségügyvel kapcsolatos különféle más dokumentumok gyűjtése, nyilvántartása és az e dokumentumokra támaszkodó sokféle szolgáltatás.

A Magyar Szabványügyi Hivatal (MSZH) közel 30 országból kap, illetve szerez be szabványokat és szabványosítási kiadványokat. A csaknem 20 ezer magyar szabványon kívül kb. 250 ezer külföldi nemzeti, európai és nemzetközi szabvány, 14 ezer kötet könyv, és több mint ezer kötet szabványosítási folyóirat található az MSZH könyvtárában és szabványtáráiban.

A könyvek jelentős része a szabványosítással foglalkozik (jegyzékek, gyűjtemények, évi jelentések), de a különböző szakterületek alpművei, kézikönyvei is megtalálhatók az MSZH-ban. Az MHSZ könyvtára és szabványtárai nyilvánosak.

Az egyes szabványok keresését megfelelő tárolási és nyilvántartási rendszer segíti. A kiemelten kezelt szabványokról (MSZ, ISO, IEC) kétféle nyilvántartás készül. Az egyik a *számrendi katalógus*, ez a szabványok azonosító jelzete szerint van elrendezve; a másik a *szakkatalógus*, amely a szabványok tárgyköre szerint tárja fel az állományt. A számrendi és a szakkatalógus fontos tájékoztató forrás az olvasónak és a kutatónak. A magyar szabványok hagyományos nyilvántartásán kívül létezik e *szabványok számítógépes nyilvántartása*, az MSZHIR is. Az említett katalógusok mellett rendelkezésre állnak a különböző szabványügyi szervezetek által kiadott *szabványjegyzékek*.

Mivel a különféle szabványok a kibocsátó ország vagy szervezet hivatalos nyelvén jelennek meg, szükség esetén magyar nyelvű fordítás rendelhető meg róluk. Ugyancsak megrendelhető a magyar szabványok idegen nyelvre fordítása is. Az esetleg hiányzó műszaki szabályozási dokumentumokat az MSZH kívánságra beszerzi.

Az MSZH hivatalos lapja a *Szabványügyi Közlöny*, amely havonta kétszer jelenik meg. A szakemberek e kiadványból tájékozódhatnak az új nemzeti szabványok hatálybaléptetéséről, módosításáról vagy hatálytalánításáról. A vizsgálólaboratóriumok akkreditálásáról, valamint a műszaki bizottságok tevékenységéről ugyancsak tájékoztat a lap.

A szabványosítás és a minőségbiztosítás elméleti és szervezési kérdései iránt érdeklődőknek az MSZH kéthavonta megjelenő folyóirata, a *Szabvány és Világ* nyújt segítséget. E folyóirat mellékletében közli az új nemzetközi szabványok, európai szabvány kiadványok és a GATT-értesítések magyar nyelvű jegyzékét is.

A számítástechnika alkalmazása

Az MSZH feladata a számítástechnika alkalmazásának területén saját bibliográfiai adatbázisok (MSZHIR, EXMSZ, MSZTERV stb.) létrehozása és folyamatos karbantartása, ezekből belső és külső szolgáltatások teljesítése, a bérelt adatbázisokból (PERINORM, JUSTIS CELEX CD-ROM) belső és műszaki bizottsági külső szolgáltatások végzése, a szabványok, szabványjegyzékek, szakkiadványok, okiratok gyártásának támogatása számítógépes kiadványszerkesztés (DTP) alkalmazásával, továbbá a telefaxos expressz szabványküldő szolgálat üzemeltetése.

Közbevetőleg a két bérelt adatbázisról a következőket:

PERINORM

A PERINORM a nemzetközi, európai és a német, brit, francia, osztrák, svájci, holland nemzeti szabványok optikai lemezes teljes adatbázisa. 170 ezer dokumentum adatait tartalmazza. Német, francia és angol nyelven kereshető keresőszavak – cím, szám, nemzetközi kapcsolatok, forrás és hivatkozások – segítségével. Havonta frissítik, csak bibliográfiai adatokat tartalmaz, szövegeket nem. Rövid ismertetőket esetenként azért közöl.

JUSTIS CELEX CD-ROM

Az Európai Közösség (EK) hivatalos jogi adatbázisa; minden EK-jogszabály és nemzeti bevezetés optikai lemezes nyilvántartása. Évente kétszer frissítik. Teljes szövegeket tartalmaz, de táblázat, rajz nincs benne (ezeket az *Oficial Journal*ból, az EK hivatalos közlönyéből lehet átvenni). Az adatbázisban cím, tartalom, kulcsszavak szerint lehet keresni.

A hivatal folyamatosan figyelemmel kíséri az új technikák megjelenését, és lehetővé teszi alkalmazásukat. Az ISO a közelmúltban jelentette be

elektronikus levelezőrendszerének üzembe helyezését, amelyhez az MSZH X.25 terminálja révén máris csatlakozott. A magyar levelezőrendszer többféle protokoll használatát teszi lehetővé.

A szabvány- és kiadványgyártást az említett DTP-munkaállomások támogatják. A rajzokat és a képeket jó minőségű szkennert olvassa be, a szerkesztésre (tördelésre, egyenletek, képletek, táblázatok szedésére) a professzionális bővítésű Ventura szolgál (a szakosztályok a szövegeket saját szövegszerkesztőikről mágneslemezen is átadják). Az elkészült anyagok nagy kapacitású, írható–olvasható optikai lemezegységre kerülnek (1992 végére kb. 1000 szabvány, majd a várható évi növekmény 600–800 szabvány). A sokszorosításra alkalmas mesterpéldányok 300 dpi-s, illetve 600x300 dpi-s lézernyomatón készülnek.

Az MSZHIR szabvánnyilvántartó bibliográfiai adatbázis aktualizálása folyamatos; negyedévenként a kb. 20 adatbázis-vásárlónál lévő példányokat is frissítik. Az MSZHIR fő termékei az évente készülő magyar és angol nyelvű szabványjegyzékek, amelyek 1992-től minimális kézi beavatkozással, az „adatbázisból kiadványszerkesztőbe” elv alapján készülnek. Az MSZHIR adatbázis online üzemmódban az MTA-SZTAKI nagyszámítógépén, BRS/SEARCH adatbázis-kezelővel használható (ottani neve: SZAB).

Az MSZH adatbázisait az igényeknek megfelelően bővíti, jelenleg folyik az akkreditált laboratóriumok számítógépes nyilvántartásának kidolgozása

Kiadói tevékenység

A közelmúltban korszerűsített kiadói tevékenység középpontjában továbbra is a különböző szakterületek szabványainak gyűjteményes kiadása áll. Erre az alapra épül a szabványosítás propagálása, a hazai, az európai és a nemzetközi szabványosítás eredményeinek bemutatása. A kiadványok szolgálják az oktatás és a műszaki szakemberek képzésének a feladatait is. Az MSZH a kiadás jogának megszerzésével a külföldi műszaki dokumentáció és szakirodalom magyarországi terjesztésében is részt vállal a hazai műszaki élet jobb tájékoztatása érdekében.

Szabványbolt

A szabványbolt alapvető feladata a szabványosítással kapcsolatos információk és információhordozók terjesztése és értékesítése.

A piaci kereslet alapján kezdeményezi szabványgyűjtemények, szakkönyvek, jegyzékek kiadását, közreműködik a kiadói program készítésében. Szervezi a jóváhagyott szabványok értékesítendő példányainak előállítását, sokszorosítását, készletezését. Az MSZH által előállított kiadványokon túlmenően más szervek kiadványainak forgalmazásában is részt vesz, és egyéb szolgáltatásokat is nyújt (fénymásolás, kötés, címlisták összeállítása, a címlisták alapján levelek kiküldése, előrendelések gyűjtése stb.).

Haba József